Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЛИПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 9, 1954. No. 130. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ В ОН

ПРЕЗИДЕНТ ВДОВОЛЕНИЙ З ДОТЕПЕРІШНІХ ПРАЦЬ КОНҐРЕСУ; ЙОГО УРЯД ЗА СКАСУВАННЯ ВСЯКОЇ РАСОВОЇ СЕҐРЕҐАЦІЇ; ТІШИТЬСЯ МЕНШИМ ЧИСЛОМ СМЕРТНИХ ВИПАДКІВ НА ШЛЯХАХ ЗДА

Вашингтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції заявив, що він противиться в теперішній ситуації допущенню червоного Китаю до Об'єднаних Націй. Одночасно президент додав, що не можна прийняти комуністичного Китаю до ОН, бо ж Китай є аґресором у відношенні до світової організації. Відношення до червоного Китаю може тоді змінитися, коли ЗДА побачать діла, які свідчитимуть про зміну аґресивної політики Пейпінґу. Але Айзенгавер додав, що він проти того, щоб ЗДА автоматично залишали ОН, коли туди вступив би членом комуністичний Китай. Президент сказав, що цю справу треба б докладно обдумати. Після заяви президента сенатор Вільям Новленд сказав, що він погоджується діяти по думці президента, і не реаґувати так довго, поки ОН не вирішать справи прийняття Китаю на свого члена. Коли б це сталося, то провідники обох партій, казав Новленд, зможуть вирішити, як має реаґувати на це Конґрес. Сам Айзенгавер заявив, що, на його думку, 95% американського народу підтримують його становище в справі Китаю. ЗДА стали членом ОН на основі солідного договору, і тому не можуть вони без дбайливої застанови залишати цю світову організацію. На запит журналіста президент Айзенгавер відповів, що його уряд підтримує всі заходи до того, щоб у всіх ділянках скасувати расові обмеження, і підтримує все те, що справедливе для всіх груп населення. Він тішиться, що часописи, радіо й телевізія на його просьбу закликали автоводіїв до обережности під час Свята Незалежности, і тому число смертних випадків на шляхах країни значно менше в порівнянні з попереднім роком. Президент заявив, що він має повне довір'я до директора Сентрал Інтелліджен Ейдженсі Аллена В. Доллеса. З повним довір'ям відноситься президент і до генерала Марка В. Кларка, який в рямках Гуверової Комісії вивчає діяльність цієї аґенції. (Сенатор Джозеф МекКарті заявив, що він слідкує за контролею цієї аґенції, хоч і не досліджує її діяльности, бо це має зробити Гуверова Комісія). Президент висловив надію, що Конґрес ще цієї сесії прийме закон про надання права стейту Гаваям. Він хвалив цю сесію Конґресу, твердячи, що цей Конґрес зробив такі осяги, якими може гордитися теперішній уряд. Президент думає, що Республіканська Партія матиме з чим іти перед виборців восени цього року, бо може покликуватися на ті закони, які ухвалив Конґрес цієї сесії. Айзенгавер висловив надію, що здобутки Конґресу будуть ще більші до кінця липня цього року, коли він має закінчити свою працю.

Перший страйк у фабриках атомової енергії

Овк Рідж, Тенн. — Урядовці робітничої спілки повідомляють, що 4,000 робітників, які працюють у фабриках атомової енергії в Овк Рідж в Теннісі і Педюке, Кентокі, почали в 6.30 год. ранку 7 липня страйк. Це буде перший страйк в історії атомових фабрик. Представники робітничої спілки, що належать до КІО, заявили, що страйк проголошено, і що він буде продовжуватися, хоч президент Айзенгавер старається до нього не допустити. В цих фабриках продукується увесь запас урану 235, який, як заявив голова Комісії Атомової Енергії, Луїс Стравс — є основним складником продукції атомової і водневої зброї. Фабрики, в яких вибух страйк, є приватними підприємствами. Уряд мусить просити суд, щоб видав заборону страйку, згідно з законом Тефта - Гартлі. Представник уряду заявив, що якщо фабрики будуть закриті 48 годин, то всі фабричні споруди треба буде знищити, а будувати нові. Переговори велися від квітня місяця. Робітничі спілки домагаються 15-19 центів підвишки на годину, а фірми дають, за порадою урядової комісії посередництва — тільки шість.

Тверезомір — важливий свідок в суді

Ню Йорк, Н. Й. — Суд засудив 45-річного автоводія Еліяса Коппока за те, що він у п'яному стані керував таксівкою. Цікаве в цьому присуді те, що це — перший випадок, коли на основі „свідчення" тверезоміра, стверджено, що керівник авта був п'яний. Коппока позбавлено права їзди і засуджено на 60 днів ув'язнення в поправному домі. Після проголошення вироку, суддя Герман Гоффман заявив, що п'яний автоводій — це загроза для громади. Під час попереднього переслухання в суді судовий урядовець Пітер М. Гори підтримав законність „свідчення" тверезоміра, заявляючи, що тверезомір „точний і заслуговує на довір'я".

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** заявив, що і цього року поїде на відпочинок до Колорадо, де буде в околиці Фразер ловити пструги. Він від'їде на відпочинок після закінчення сесії Конґресу до своєї тещі пані Джан С. Давд, а звідтам робитиме прогулянки в наближчі околиці.

● **Уряд плянує закупити** впродовж найближчих трьох років 200,000 пляшок американського і мехіканського живого срібла по ціні 225 долярів за пляшку. (В кожній пляшці міститься по 76 фунтів живого срібла).

● **З Олбані** повідомляють, що необережні курці спричинили в Нюйоркському стейті в останньому році 530 лісових пожеж — на всіх 1,720 пожеж, в яких згоріло бульше як 15,795 акрів лісу. 393 пожежі спричинили недбайливі таборовики, а 339 особи, що палили різні неужитки в лісах.

● **В канадійській** провінції Саскатун виростає нове місто Ураніюм Ситі. Там вже тепер живе коло 1,000 осіб, хоч власники акцій мешкають в Торонто, Оттаві і Ню Йорку. Довкола цього міста зростає число шибів.

● **Районовий Червоний Хрест** в Ню Йорку в минулому році (до 30 червня) зібрав 161,614 півлітрів крови, з чого майже дві третині зужито на потреби міста, а 62,000 півлітрів віддано на резерву збройним силам.

● **Сенат** прийняв закон, згідно з яким майже подвоєно бонуси тим воякам, які, по закінченні обов'язкового реченця, залишаються служити в війську.

● **Конґрес надав права** громадянина ЗДА капітанові летунства Ворівос Вулічеві, який згинів в серпні 1944 року. Його дружина Зора Вуліч старається тепер про американське громадянство.

● **Неґритянський купець** 57-річний М. А. Томас був заприсяжений як предсідник суду присяжних на Бронксі в Ню Йорку. Це перший випадок в цьому повіті, щоб головою суду присяжних була кольорова людина.

Український хліб відзначений на американській виставці

На виставку пекарського ремесла і промислу в історичному його розвитку, що її зорганізував Американський Інститут Пекарства в Шікаґо спільно з міською Публічною Бібліотекою в місяці червні ц. р., пекарні в Шікаґо передали для показу різного роду печиво, зокрема хліби, так, як їх уживають з давен-давна поодинокі народи, передусім европейські. Виставлено хліби більше, як 25-ти народів, м. і. грецького, німецького, австрійського, литовського, хорватського, данського, французького, польського, англійського, ірляндського і українського. Місцева американська преса відзначила український хліб на першому місці. Цей хліб був переданий через Лігу Американців Українського Походження в Шікаґо з української пекарні „Лідія", Петра Петрушевського.

Українець очолює кольорову телевізійну програму в Клівленді

Ліґа Української Молоді Північної Америки повідомляє з Клівленду, що Юрій Русин, відомий провідник української танцювальної групи в Клівленді, очолює мистецьке оформлення кольорової телевізійної програми, яку передаватиме сьогодні, в п'ятницю 9-го липня, від год. 11-тої до 12-ої вполудне, телевізійна станція НБС (Нешенел Бродкестінґ Корпорейшин) і в якій крім українців, візьмуть участь литовці та словаки. Це буде перша телевізійна програма в кольорах. Юрій Русин є членом культурно-мистецького комітету Ліґи Української Молоді стейту Огайо та членом управи Міжнародного Інституту Мистецтва.

Число затруднених зросло на 989,000

Вашингтон. — Департамент праці і торгівлі повідомляють, що від травня до червня число новозатруднених робітників зросло на 989,000 осіб і становило в одному з перших червневих тижнів 62,098,000, а в попередньому місяці воно виносило тільки 61,119,000 осіб. Збільшення числа затруднених робітників настало головним чином у рільництві. В тому самому часі число безробітних зросло на 42,000, і загальне число безробітних виносило 3,347,000, а в травні цього року — 3,305,000. Ані збільшення числа тих, що працюють, ані зміна числа безробітних — не відбулася згідно з передбачуваннями. Підвишка числа тих, що працюють є досить мала, бо в цьому часі звичайно збільшується число робітників, що зайняті в фармерстві. На збільшення числа затруднених вплинув і той факт, що в цьому часі багато шкільної молоді вступає до сезонової праці під час літніх ферій. В цьому часі звичайно на 10 відсотків зменшується число безробітних, і воно цього року повинно становити 334,700 осіб. Як позитивне явище підкреслюють той факт, що в червні зменшилося число тих, що довший час були безробітні.

Робітнича спілка домагається 35-годинного тижня праці

Атлантик Ситі, Н. Дж. — Міжнародна Спілка Робітників для виробу ручних торбинок, яка належить до Американської Федерації Праці, виставила на зборах своїх членів вимогу, щоб Конґрес скоротив робітничий тиждень до 35 годин праці і забезпечив повне затруднення та збільшення найнижчої обов'язкової платні за годину, яка тепер становить 75 центів. Секретар і скарбник спілки, Норманн Жуковски, заявив, що всі відділи спілки домагаються цих поліпшень умов праці робітників.

Вояки випробовують „дієту крайньої необхідности"

Міннеаполіс, Мінн. — Один старшина і 12 вояків добровільно погодилися спробувати на собі „дієту крайньої необхідности". Впродовж трьох тижнів вони споживали кожного дня тільки військовий раціон „С". Після цього 24 дні споживатимуть тільки по п'ять плиток „джелло", що має 900 кальорій, кожної п'ятниці питимуть, крім того, легкий напій, що має коло ста кальорій. Представники Міннесотського університету вивчатимуть, як людський організм реаґує на таку „дієту крайньої необхідности". По 24 днях ці вояки знову вернуться до військового раціону „С". Цю пробу почато 15 червня.

Комуністична друкована пропаґанда заливає ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Митний уряд у Ню Йорку мусить найняти ще 11 перекладачів, які могли б разом з досі затрудненими п'ятьма перекладачами контролювати масову комуністичну пропаґанду, яка в формі друкованого слова заливає ЗДА. Посилки з комуністичними публікаціями почали масово надходити до ЗДА в 1951 році, і тепер кількість їх зросла до 50,000 на тиждень. Такі публікації можуть приходити лише на адресу зареєстрованих чужих аґенцій. Всі такого роду посилки, адресовані до будь-котрого з 48 стейтів, мусять переходити через митний уряд в Ню Йорку. Перекладачі контролюють всі публікації, друковані мовами народів поза залізною заслоною. Коло 70 відсотків цих посилок зразу ж визначають як такі, що їх посилається на адреси зареєстрованих аґенцій, а 30 відсотків оглядається докладніше. Митний уряд нарахував 35 періодиків, які мають в собі „політичну пропаґанду".

ТРИ ТИЖНІ ТОМУ ЗАГРОЖУВАВ ВИБУХ СВІТОВОЇ ВІЙНИ НА ПАЦИФІКУ

Токіо. — Кореспондент Асошіейтед Прес, Роберт Юнсон, довідується з „дуже добре поінформованих військових джерел", що в останніх тижнях існувала „дуже реальна загроза вибуху третьої світової війни на Пацифіку" і що ця загроза все ще існує, хоч в останніх трьох тижнях напруження поважно зменшилося. Згідно з його інформаціями, американські літаки ще тиждень тому у великому напруженні патрулювали повітряні простори на північ від Японії, а воєнні кораблі на південних морях були в гострому поготівлі. Тепер напруження зменшилось, але Совєти все ще мають сконцентрованих на Далекому Сході 35 дивізій та 700 турбобомбардувальників, готових до нападу на Японію. Загроза війни на Пацифіку мала постати внаслідок можливости американської інтервенції у війні в Індо-Китаї. Така інтервенція могла відновити війну в Кореї і викликати совєтський напад на Японію. Совєтські війська на Далекому Сході все ще готові до нападу, хоч пізня сибірська весна утруднює рух війська і постачання в розмоклому терені. У зв'язку з цим напруженням передбачається деяка реорганізація альянтських військ на Далекому Сході. Американці мали б передати оборону демілітаризованої зони в Кореї 20 південно-корейським дивізіям, а також відкликати 1-шу кавалерійську дивізію з північно-японського острова Гоккайдо, передаючи його оборону японським з'єднанням.

Заповідають нову боротьбу між диктаторами в Кремлі

Відень. — Західні спостерігачі заповідають можливість нової боротьби між диктаторами в Кремлі за перше місце, цим разом між Маленковим і Хрущовим. Правда, до таких можливостей вони ставляться обережно, вважаючи, що це могло б бути тільки „побожним бажанням" Заходу, хоч недавня боротьба між Маленковим і Берією не дала Заходові жадної полегші. З другого боку, в обставинах совєтської диктатури можливість такої боротьби не тільки існує, але вона є неминуча. До висновку про можливість конфлікту між Маленковим і Хрущовим прийшли західні спостерігачі м. ін. на підставі такого конкретного випадку: В половині червня Хрущов, виступаючи на з'їзді чеської комуністичної партії в Празі, виголосив дуже гостру промову проти Заходу, включно з „атомовими погрозами". Текст цієї промови появився того самого дня ввечері в місцевій пресі, але вже дуже злагіднений, а як наступного дня він був надрукований в „Правді", то ті, хто слухав промову Хрущова, вже її не пізнавали, до такої міри вона була злагіднена. У зв'язку з цим виникло дві версії: згідно з одною, промову Хрущова зцензурував Маленков, який є за „середньою лінією" в політиці відносно Заходу, а згідно з другою оригінальна промова Хрущова була надрукована в „Правді", але він сам її опісля загострив, коли виголошував.

ЗДА „найрішучіше" протестують проти схоплення амер. вояків чехами

Вашингтон. — Американська амбасада в Празі передала вчора комуно-чеському міністерству закорд. справ „найрішучіший протест" проти схоплення чехами сімох американських вояків, домагаючись їх негайного звільнення. В американській ноті сказано, що ці вояки, між ними один капітан, були схоплені чеською прикордонною сторожею минулої неділі під час того, як вони „невинно і без зброї" та в повних уніформах прогулювались біля чеського кордону. В дипломатичних колах уважають, що тон цієї американської ноти, як на початок, є дуже гострий. Чехи вже признались, що ті вояки є під їхньою „охороною" та закидують їм „шпигунство", що рішучо заперечив державний департамент у Вашинґтоні.

УКРАЇНСЬКІ НАУКОВЦІ ВИСВІТЛЯТЬ ПРАВДУ ПРО ПЕРЕЯСЛАВ

Мюнхен (микос). — Діловий Комітет для відзначення 300-річчя боротьби України проти московського імперіялізму, створений у грудні 1953 р. на засіданні представників 22-х громадських і політичних організацій, завершує свою велику і корисну роботу науковою конференцією, що відбудеться 9 липня 1954 року. До визначніших дій Комітету протягом його шестимісячного існування належить організація величної академії 22 січня, підготовленої спільно з ЦПУЕН, опрацювання тез для доповідей про 300-ліття боротьби України проти московського імперіялізму, успішне переведення пресової конференції в столиці Західньої Німеччини — Бонні — з приводу совєтських святкувань річниці Переяслава, видання доповідей інж. Д. Андрієвського — „Совєти і Україна" та проф. О. Юрченка — „Переяславський договір" тощо. — Проєктована конференція за участю визначніших наукових сил Українського Вільного Університету, Української Вільної Академії Наук і Українського Технічно-Господарського Інституту буде авторитетною і гідною відповіддю на цьогорічні так звані „наукові конференції", що їх влаштовували московські окупанти в Україні. В програмі конференції, що відбудеться в Мюнхені, передбачено також участь і німецьких учених переважно з Ост-Европа Інституту. Так, наприклад, д-р О. Е. Гюнтер виголосить доповідь на тему: „Переяславська угода в концепційному насвітленні", а д-р Г. Фляйшгакер — на тему: „Політичні визначення партнерів під час Переяслава". — Дуже цікаві теми підготували й українські учені: проф. Василенко-Полонська — „Переяславська угода перед очима її сучасників", доц. С. Іваницький — „Юридична природа Переяславської угоди", доц. Л. Ребет — „Переяславський договір в насвітленні совєтських учених", проф. Б. Крупницький — „Українька політика середини XVII ст. і Швеція" і проф. Ю. Бойко — „Роман Натана Рибака „Переяславська Рада". На конференцію запрошено німецьких науковців, представників преси і радіо, науковців з інших країн та українське громадянство в Німеччині. Тому природно, що, крім великого наукового значення, Конференція матиме характер певного роду маніфестації єдности українських інтелектуалів з науковим світом інших народів, що спільно працюють над безстороннім і правдивим освітленням історичних відносин на Сході Европи. На цьому місці належить підкреслити ще раз велику й жертвенну працю цілого Ділового Комітету (Дм. Андрієвський, М. Воскобійник, Р. Ільницький, А. Кмета, М. Коновалець, О. Юрченко), а також його голови проф. Ю. Бойка.

● **ЗДА дали Юґославії** дальших 10,000,000 долярів кредиту на замовлення головно легкої зброї — кулеметів і амуніції.

ЧЕРЧИЛ ПІДКРЕСЛЮЄ „ФУНДАМЕНТАЛЬНУ ЄДНІСТЬ" БРИТАНІЇ І ЗДА

НЕ ХОЧЕ НАЗВАТИ ПОІМЕННО КРАЇНИ, ЩО ЇХ АНГЛІЯ І ЗДА ВВАЖАЮТЬ ЗА ПОНЕВОЛЕНІ

Лондон. — Сер Винстон Черчил, британський прем'єр, в парляменті вперше після повороту з конференції у Вашинґтоні, ствердив, що З'єдинені Держави Америки і Британія „так твердо базуються на основних принципах", що немає побоювань, щоб вони могли порізнитись в інших справах, таких як устійнення, які то суверенні колись країни треба вважати тепер за поневолені. Поворот Черчила з Вашинґтону привітали в парляменті аплявзами і запитами, найбільше з яких відносилось до згадки в його спільній декларації з президентом Айзенгавером про „колись суверенні держави, які тепер поневолені". Як відомо, в спільній декларації прем'єра Черчила і президента Айзенгавера стверджено, що З'єдинені Держави і Британія не візьмуть участи в жадному договорі і в жадній акції, які мали б продовжити насильне поневолення тих країн. Деякі посли, головно з лейбуристської опозиції, які відвідували сателітські країни за залізною заслоною, хотіли знати точно, які саме країни мали на думці Черчил і Айзенгавер у своїй спільній декларації. Прем'єр Черчил заявив, що він і президент Айзенгавер не хотіли назвати тих країн поіменно, здаючи собі справу з того, що деякі з тих країн почувалися б покривджені в тім, що їх включено до поневолених, а інші були б покривджені тим, що їх не включено, і тому в декларації не згадано назв. А в тім, заявив Черчил, президент Айзенгавер і він висловили тільки „загальну опінію" про те, вони могли порізнитись в другорядних справах. Посли мали багато запитів теж і до секретаря закордонних справ Ідена, який разом з Черчилом брав участь у нарадах у Вашинґтоні. Ці запити відносились у першу чергу до створення в Лондоні спільної англо-американської „студійної групи", яка вже почала свою працю та завданням якої, згідно з твердженням Ідена, є розглянути міжнародне положення Західньої Німеччини і можливість привернення тій країні суверенности поза договором про Европейську Оборонну Спільноту, ратифікація якого натрапляє на трудноці з боку Франції та Італії. Іден заявив, що французький уряд був поінформований про створення та завдання згаданої групи.

Ген. О'Деніл вірить у можливість перемоги в Індо-Китаї без Америки

Сайгон, Індо-Китай. — Ген. Джан О'Деніл, або „Залізний Майк" — як називають цього шефа американської військової місії в Індо-Китаї — вірить у можливість перемоги над комуністами в Індо-Китаї без американської військової інтервенції. Забираючи в цій справі голос на пресовій конференції, ген. О'Деніл твердив, що при добрій організації національні сили Індо-Китаю можуть перевищувати сили комуністів на 10,000 вояків, а сила їхньої зброї, при відповідній допомозі Заходу, перевищувала б силу зброї комуністів щонайменше вдвоє. Американці готові допомогти Індо-Китаєві в цьому відношенні, і французи вже на це погодилися у відповідному договорі. Підготова цих сил тривала б приблизно 5 місяців. Відповідне політичне становище Заходу на користь індо-китайських аспірацій могло б відіграти одну з рішальних роль в обороні цієї країни проти комуністичної аґресії.

Проґнані з Америки совєтські „дипломати" належали до шпигунської сітки

Вашингтон. — Тут з поінформованих джерел заявляють, що проґнані з Америки три совєтські дипломати належали до виявленої тепер совєтської шпигунської сітки, яка включає цілий ряд інших осіб. Проґнані з Америки „товариші" капт. І. А. Амозов, полк. Л. Е. Півнєв та А. П. Ковальов не діяли незалежно чи індивідуально, але в рямках відповідно зорганізованої шпигунської сітки. Департамент юстиції та ФБІ відмовляються від будь-яких коментарів на цю тему. Невідомо, чи подробиці цієї нової совєтської шпигунської авантури будуть подані до публічного відома. Звертається увагу на те, що „дипломатичним" шефом проґнаних шпигунів був совєтський амбасадор Зарубін, який був совєтським амбасадором у Канаді тоді, коли Ігор Гузенко розкрив совєтську шпигунську діяльність.

Західня Німеччина теж приготовляється до цивільної оборони

Бонн, Німеччина. — Уряд Західньої Німеччини має в найближчому часі запропонувати парляментові плян цивільної оборони на випадок нової війни. Плян цей включає м. ін. відбудову 3,000 величезних публічних схоронищ з другої світової війни, які були знищені альянтською авіяцією. В загальному плян базується на американській цивільній обороні, організацію якої студіювали недавно німецькі фахівці.

В СВІТІ

● **Таємничі „диски"** літали під час затемнення сонця, ствердив один норвезький фотограф, який на зробленій ним фотографії відкрив „цілком виразно" аж шість „маленьких, білих об'єктів, цілком подібних до літаючих дисків".

● **У Мадярщині „вичистили"** Ерна Гера, звільнивши його з посту міністра внутрішніх справ та заступника прем'єра.

● **Совєтський уряд** теж зі свого боку запротестував в ОН проти американських експериментів з водневою бомбою на адміністрованих Америкою островах на Пацифіку.

● **Радіо „Вільна Европа"** повідомило, що ще два польські моряки здезертирували з польського корабля „Батори", коли він причалив до Копенгаґи, і звернулись до данських властей з проханням признати їм політичний азиль.

● **Ген. Франко,** голова еспанського уряду звернувся до Заходу із закликом цілком припинити торгівлю з Совєтами, бо „співжиття з Совєтами діє їм на користь, а Заходові на шкоду".

● **У Тунісі і Марокко** відбулася ціла низка нових протифранцузьких терористичних актів місцевого населення. З Німеччини та околиць Парижу поспішним темпом вислано до цих країн французькі військові підкріплення. Французькі вояки вбили 84 терористів та виявили склади зброї.

● **Італійська контррозвідча** служба виявила шпигунську сітку, яка намагалася продати таємні документи НАТО „чужій державі".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КІНЕЦЬ РЕВОЛЮЦІЇ В ҐВАТЕМАЛІ

Під час дискусії в британійському парляменті на тему революції в Ґватемалі один з лівих послів Партії Праці назвав цю революцію „американською інвазією". В очах консервативного посла вона була „типовою революцією Центральної Америки". Ні одна, ні друга назва не відповідають правді, бо суть речі тут не в назві, якою правдивою вона не була б, але в тому, що спричинило цю революцію. Під тим оглядом це вже не „типова" революція, а щось зовсім нове. Це не те, що один полковник чи генерал скидає другого, меншого чи більшого диктатора, як бувало в минулому. Це бунт проти влади, яка була знаряддям комуністів та аґентів Москви. Тільки з цього боку треба дивитися на події в Ґватемалі й радіти з перемоги полковника Карльоса Кастільо Армаса над президентом Арбенцом та його прокомуністичним урядом. Бо ще велике питання, чи новий уряд, зложений з п'яти членів, з полк. Монзоном, як тимчасовим президентом на чолі зможе в згоді проіснувати довший час без якогось нового „державного перевороту". Та це вже була б „внутрішня справа" Ґватемалі, але те, що щойно сталося, не було тільки внутрішньою справою, бо за її ходом дуже пильно слідкували всі американські держави, якщо не цілий світ. Це ж під самим боком З'єдинених Держав пробувала Москва мати свого сателіта! Це ж в одній з американських держав почав уже діяти терор, взорований на кремлівському прикладі. Зразком цього може стати генеральний директор Народної Ґвардії Круз, який наказом з 25 червня звелів негайно виарештувати всіх мейорів та урядовців, що є проти комуністів, посадити їх в тюрму і всіх розстріляти, як тільки почнеться напад. Цей наказ, підкреслює американська преса, звернений не проти вояків у війні, а проти цивільних людей, і то тільки за те, що вони були протикомуністами. Наказ видала влада, яка голосно заявляла, що вона не є комуністичною. Це тільки передсмак того, пише далі преса, що було б в цілій Америці, якби в ній запанував варварський комунізм. До того треба ще додати масові гроби з розстріляними комуністами людьми, на яких стверджено сліди тортур. Тому не диво, що нова влада заарештувала зараз коло 2,000 комуністів і не хоче дати згоди на азиль для таких осіб, яким закидають кримінальні злочини, себто участь в розстрілах та тортуруванні невинних людей.

Ґватемаля вернула по дев'яти роках до Заходу, а в першу чергу до спілки американських республік, об'єднаних в Організації Держав Центральної Америки та Організації Американських Держав. Новий уряд заповів тісну співпрацю з Об'єднаними Націями і зірвав зв'язки з Москвою та її сателітами. Він заявився також за протикомуністичну резолюцію, прийняту на останньому зібранні Організації Американських Держав. Тоді представник Ґватемалі, єдиний між делеґатами, голосував проти неї.

Прокомуністичний уряд програв у Ґватемалі теж і тому, що не мав підтримки населення, зокрема хліборобів, на „вдячність" яких він найбільше рахував, приписуючи собі аграрну реформу, що дала багатьом селянам землю. Тому саме щасливо завершена революція в Ґватемалі не повинна кінчитися на перемозі над московсько-комуністичною інфільтрацією в одній з американських держав. Загально відоме, що комуністи добилися впливу в Ґватемалі, спекулюючи на нужді й темноті населення. Не забуваймо, що покінчення революції в Ґватемалі будуть ще далі приписувати головно „імперіялізмові янків". Таких буде багато навіть і в самих американських державах! Тому цілком слушно піднімаються в ЗДА здорові голоси, щоб „янкі" продовжували в Ґватемалі свій „імперіялізм", призначуючи більші суми на рятування населення від нужди. Потрібна там теж і інвестиція капіталів, але також і розумна аграрна реформа, себто така, що не тільки дала б селянам землю, але й забезпечила спромогу модерно на ній господарити. Іншими словами, технічну допомогу ЗДА треба давати не тільки азійським країнам, але в першу чергу — своїм найближчим сусідам. При тому, пише „Ню Йорк Таймс", не треба нікому диктувати і втручатись у внутрішні справи, а допомагати щиро й по-сусідськи, так, щоб кожний бачив, що коли нищимо тиранію зліва, то не заводимо тиранії справа. Щойно тоді це буде допомога одної демократії другій.

Василь Мудрий

ЖЕРТВИ СТРАХУ

Було це дев'ять років тому. У Західній Німеччині почали діяти репатріяційні комісії. Коли французи, італійці, голляндці, бельгійці голосились із поспіхом до своїх репатріяційних комісій, всі підсовєтські громадяни, вивезені до Німеччини примусово на працю, евакуйовані з теренів боїв, чи втікачі, не мали ні наміру, ні охоти зголошуватись до совєтських репатріяційних комісій. Навпаки, вони їх боялись і організували самооборону, щоб не попасти під „опіку" енкаведистів.

А енкаведисти не дармували. Вони висилали всюди своїх аґентів і збирали інформації про те, де, в яких околицях і в яких таборах живуть бувші совєтські громадяни. З особливим поспіхом шукали українців. Їм треба було репатріювати їх якнайбільше. Щоб їх узяти під свою „опіку", енкаведисти не занедбали ніяких засобів. Передусім вони намагалися переконати альянтську, тоді військову владу, що всі українці біз вийнятку є нацистичними колльборантами і тому всі вони мусять бути не тільки репатрійовані, але й примусово видані совєтським аґентам. В тому напрямі йшли їм деякий час на руку як американські, так і англійські та французькі військові чинники. Були не сотні, але тисячі випадків, коли совєтські репатріяційні аґенти приїздили до німецького села, чи до табору в супроводі американської, англійської чи французької військової поліції і насильно забирали десятками, а то й сотнями призначених на репатріяцію (енкаведистами!) людей. Бували випадки, коли енкаведисти оточували разом з американською військовою поліцією навіть церкви (Кемптен) і вибирали при виході з неї свої жертви. Таке ділялось не тільки в Німеччині, але й в Австрії. Дивним дивом деякі відповідальні чинники тодішньої опікунчої міжнародної організації, відомої під скороченою назвою УНРРА, сприяли такій примусовій совєтській репатріяції.

Страх перед примусовою репатріяцією охоплював тоді всіх, а між ними й західних українців. Енкаведистам вдалося примусово затягати до репатріяційних таборів не тільки східних підсовєтських українців, але й бувших польських громадян — галичан та волиняків. Є повний трагізму опис такої насильної репатріяції в книжці О. Гай-Головка „Поєдинок з дияволом", що вийшла друком у видавництві Івана Тиктора у Вінніпеґу. До чого доводив цей страх перед репатріяцією, нехай засвідчить ще такий правдивий випадок: до помешкання, в якому жив д-р М. (а було це на селі), прийшло два американці. Коли д-р М. почув, що вони за ним питають, вискочив через вікно і почав тікати. Це спостерегли американці. Вони подалися за ним, але його не зловили. Коли д-р М. вночі вернувся обережно додому, господарі йому сказали: „Ці американці просили переказати, що вони не хочуть вас репатріювати, але приходили, щоб вручити афідавіт, який через команду армії переслав вам батько. Завтра вони прийдуть ще раз, щоб своє доручення виконати". Д-р М. вже не тікав і дійсно дістав від них афідавіт.

Треба було надзвичайних заходів перед альянтськими чинниками, щоб припинити дикі методи й засоби примусової репатріяції совєтськими репатріяційними комісіями. А тим часом ці комісії вспіли вже тисячі людей примусово стягнути до своїх екстериторіяльних збірних таборів. Там вони їх судили й розстрілювали, як про це свідчать відкриті в 1948 р. могили у таборі в Цуфенгавзені біля Штуттґарту.

Усіх бувших совєтських громадян, що за ніяку ціну не хотіли репатріюватись, охопила чорна розпука. Але не все ще було для них втрачене. Бо між ялтинськими постановами в справі репатріяції була й така, яка не давала права совєтським комісіям репатріювати бувших польських громадян, себто уродженців Галичини, Волині, Холмщини та Полісся. І тоді багато підсовєтських громадян, щоб зберегти своє і своїх дітей життя, почали подавати себе за польських громадян з Галичини, Волині чи Полісся.

Коли скінчилась примусова репатріяція, тоді, на підставі договорення з альянтами, совєтські репатріяційні комісії висилали своїх представників по таборах для „вговорювання" людей, щоб вони верталися додому. По таборах УНРРА роздавали відповідні совєтські видання, в яких змальовувано прегарні перспективи в СССР для репатріянтів. Представники цих комісій приїжджали до табору і „переконували". У численних випадках вони були примушені тікати. Були навіть випадки важкого їх побиття та цілковитого знищення їхніх авт. В тому часі бували випадки ловлі енкаведистами людей на вулицях.

Все це далі підтримувало серед бувших підсовєтських громадян страх за свою долю. Тому не диво, що були численні випадки зміни прізвищ та місцевостей народження. При першому т. зв. скринінґу американські урядовці, що його переводили, почали з завзяттям вишукувати таких, які змінили прізвища. Насувалось питання: чому вони таких шукали? Всі, що не могли збутися страху, знаходили на це скору відповідь. Це, мовляв, тому, щоб їх репатріювати. Люди, які жили і терпіли в Совєтському Союзі, де домінуючим чинником диктаторської системи правління був страх і застрашування, не могли його визбутись і при таких методах „скринінґів". Навпаки, їх страх зростав, а прибрані імена й прізвища прилипали до них, здавалось, на завжди. Бо ж репатріяція означала для них муки і смерть. Тому всі вони ставали з дня на день послідовніші у затаюванні свого підсовєтського походження та своїх правдивих прізвищ.

Коли прийшли можливості переселюватись у заморські краї, вони з цього теж скористали і виїздили під тими ж прибраними прізвищами до заморських країв, в тому числі й до Америки. Вони не переселювалися, вони тікали від загрози репатріяції. Вони знали, що навіть завантаження їх на американський корабель ще не забезпечує їх від можливости репатріяції. Був же такий випадок в Італії, коли представників совєтської репатріяційної комісії допустили на корабель, щоб вони вибрали з-поміж переселенців тих, яких бажали дістати під свою „опіку". Це був такий самий скандал, як цей у церкві в Кемптені (Німеччина). Тому підсовєтські вчорашні мученики не хотіли попадати і на корабель під правдивими прізвищами.

Прибувши до ЗДА, ці люди відітхнули. Вони почали запопадливо працювати, звільнившись від марива страху і готувались стати громадянами ЗДА. Але тут з різних причин виявилось, що вони прибули сюди не під власними прізвищами. Пішли доходження, і ці люди попали знову під гніт страху. За те, що затаїли правдиві прізвища, вони допустились поважного переступу перед американським законом. Їм загрожує депортація, а по ній може прийти і репатріяція. Таких випадків в ЗДА не один і не два. Бо так рятували себе і свої родини не тільки українці, але й інші „діпісти", бувші підсовєтські невільники.

Ясна річ, що цих людей треба боронити, треба їм допомагати вирватись із важких моральних мук, в які вони попали проти своєї волі тільки тому, що не бажали за ніяку ціну вертатися під зненавиджений ними совєтсько-большевицький режим насильства. Українські і американські правники ломили собі голови над тим, як вийти з того незавидного положення, відсуваючи рівночасно своїми заходами всякі реченці депортації обвинувачених.

У Шікаґо зроблено велику спробу оправдати одного з таких обвинувачених перед судом. У тій цілі судову розправу належно підготовано. На лаві підсудних засів 50-літній Петро Вальківець, родом з підсовєтської України. Його син служить в армії ЗДА у Кореї. Розправа почалась 28 червня ц. р. Вона розрахована щонайменше на два тижні. Обвинуваченого боронить знаний український діяч, адвокат Роман Смук. Ідуть переслухання свідків. Зізнання деяких з них ревеляційні. Є всі дані сподіватися, що присуд для підсудного буде добрий, себто цей присуд мабуть виправдає Петра Вальківця. А виправдання його було б рівнозначним із виправданням таких самих інших жертв большевицького насильства і страху, що є тепер в ЗДА. Всі вони приїхали сюди під не своїми власними прізвищами.

Коли ж сталося б інакше, коли б П. Вальківця не виправдали, тоді треба було б вживати ще інших заходів, щоб зберегти цих людей для нас і для Америки. Для цих заходів мусітиме впрягтися ціла американсько-українська громада.

Роман Смаль-Стоцький

ДОПОМОЖІМО НАШОМУ СТУДЕНСТВУ!

Плянова розбудова повоєнного життя нашої еміґрації за океаном завершилася на відтинку молоді важливими осягами: поперше — зорганізовано й інкорпоровано Союз Українських Студентських Товариств Америки і Кураторію Українського Студентського Фонду, що його задумали були і наш заслужений професор О. Грановський і самі наші студенти; подруге — УККомітет, спільно з УСФондом та СУСТА, проголосили місяць липень місяцем українського студентства! Наших студентів начислюємо в Америці разом з тут родженими до трьох тисяч; з них уже одна тисяча охоплена Союзом Українських Студентських Товариств Америки. Понад 300 студентів не може посвятитися студіям або їх закінчити за браком матеріяльних засобів.

Кожний громадянин зуміє належно оцінити важливість цих осягів для нашого національного життя в Америці: від виховання й освіти нашої наступної ґенерації залежатиме майбутність нашої науки, літератури й мистецтва, залежатиме доля всієї української культури у вільному світі поза московською окупацією. Водночас від освіти нашої молоді залежить число й якість підготованих професіоналів для всіх ділянок новітнього життя. Та в першу чергу від громадського виховання та освіти студентства залежатиме продовження й остаточне вирішення нашої визвольної боротьби й оборони Америки й вільного світу проти московського пажерливого імперіялізму.

Від імені Кураторії Українського Студентського Фонду промовляю сьогодні до всіх громадянок і громадян — патріотів. Ми всі на еміґрації — одна велика сім'я, а вся наша молодь — це наші діти і за їх долю ми всі відповідальні перед Богом і розп'ятою матір'ю Україною!

Благаємо всіх Вас, сестри і браття, окружімо нашу молодь в біжучих місяцях всякою моральною допомогою, огріймо її в зматеріялізованім світі теплом та прихильністю нашої великої сім'ї, щоб молодь відчула існування нашої національної спільноти і наш ентузіязм для її боротьби за високу освіту.

Просимо всіх вас, сестри і браття про посильну жертву на Український Студентський Фонд, що роздаватиме стипендії нашій молоді на продовження або закінчення студій.

Просимо все українське жіноцтво, щоби воно підтримало нашу працю, бо це їх дітям хочемо облегшити шлях до сонця освіти.

А Високопреосвященну Ієрархію наших святих Церков прохаємо поблагословити це наше діло християнської доброзичливости, присвячене нашій молоді!

Пожертви просимо висилати на адресу: Ukrainian Students Fund, Inc., P. O. Box 1149, Church St. Station, New York 7, N. Y.

ОПТИМІСТИ І ПЕСИМІСТИ

(Допис із Лондону)

Подорож британійського прем'єра сера Винстона Черчила в Америку для розмов з президентом Айзенгавером стоїть в центрі уваги громадянства Британії, як і цілого світу. Не вперше доводиться Черчилові відвідувати заокеанську братню країну. Теперішня подорож, можливо, вже остання, бо, як пише преса, сер Винстон збирається після свого 80-ліття, 30 листопада ц. р., передати провід у партії і в уряді своєму давньому співробітникові, А. Іденові.

Американська подорож обох чільних політиків Британії — це наслідок незакінченої і невдалої конференції в Женеві. Женева показала велику перевагу комуністичного бльоку держав супроти країн демократичних.

Комуністичні дипломати „задавали тон" усій конференції. Представники демократичних країн тільки реаґували, з більшим чи меншим успіхом, на політичні ходи Молотова, Чу Ен-лая і інших. Міністер З'єдинених Держав Америки, Дж. Ф. Доллес, відразу, коли почалася конференція, побачивши тактику комуністів затягати переговори, а тим часом ставити противників перед доконані факти (напр. штурм Дієнбієнфу), покинув конференцію, доручивши цю справу своєму заступникові — ген. Бедел Смітові. Цей крок п. Доллеса засвідчив, що міністер, відповідальний за політику американського уряду в справах закордонних, від самого початку уважав конференцію в Женеві за непотрібне марнування часу.

Цей погляд п. Доллеса в загальному поділяє громадська опінія Америки. Опікшися на всіх спробах порозуміння з Москвою — в Тегерані, в Ялті, в Потсдамі, — американський народ не має довір'я до обітниць і лагідних слів комуністичного світу. Америка готова дати відсіч кожній новій агресії Москви та її сателітів на вільний світ, не вважаючи на наслідки.

Зовсім інша психологія, інший „політичний клімат" панує в Англії.

Хоч Англія віддавна стала країною промисловців і купців, які не люблять війни, бо кожна війна руйнує господарство і торгівлю, однак ця країна мусіла вести часто війни проти свого бажання. Ці війни Англія вела найчастіше під кличем „за свободу". Англія не хотіла допустити, щоб котрась країна на европейському континенті взяла перевагу над іншими і диктувала свою волю сусідам. В кінці 17 і на початку 18 стол. Англія вела війни проти імперіялізму Франції, під владою Людовика 14, в кінці 18 і на початку 19 стол. — війни з імперіялізмом революційної Франції, особливо проти Наполеона I, поки не зломила цього небезпечного противника. В середині 19 стол. прийшла черга на Росію: облога Севастополя (1854-55 рр.) в кримській війні — це була спроба поставити межу російському імперіялізмові. В 20 стол. Англія мусіла виступити проти нового страшного імперіяліста — Німеччини, в двох світових війнах.

Перемігши Гітлера у союзі з Совєтською Росією, Велика Британія стоїть перед новими проблемами; Москва створила величезну імперію, яка плянує накинути цілому світові комуністичний режим.

Рідко в світовій історії трапляється, що та сама особа, яка була завзятим ворогом котрогось режиму, стане згодом його союзником, щоб пізніше знов бачити в недавнім союзнику свого небезпечного противника. Саме В. Черчил був одним із організаторів „інтервенції" проти комуністичного режиму в Росії (1918-19 рр.), від 1941-45 рр. стояв на чолі уряду Британії, в союзі в СССР, і тепер, після перемоги над Німеччиною, мусів писати про „трагедію", що настала після цієї перемоги.

В цій трагедії політичні провідники Британії хочуть урятувати свою країну свідомом оптимізмом, надіями на ліпший розвиток відносин між світом комуністичним і демократичним. Не буде помилки, коли назвемо головну причину цього оптимізму: це технічний прогрес, що дав у руки великодержав найстрашнішу зброю, яка тільки була в руках людських: атомову і водневу бомбу.

Небезпека бомбардування Америки совєтськими атомовими бомбами ще не така велика: є можливість пізнати наближення совєтських літаків і перешкодити нападові. В іншій ситуації перебуває Британія: тепер совєтські сили знаходяться в недалекім сусідстві від неї і можуть завдати їй найтяжчих ударів. В цих обставинах люди мусять рятувати свою рівновагу духа оптимізмом.

Саме під час одної із чергових „конвульсій" Женевської конференції відбувся бенкет організації, яка зветься — „Світ, що розмовляє по-англійському". На бенкеті був британійський прем'єр і начальник сил Північно-Атлантійської Договірної Організації (НАТО) ген. Ґрунтер, американець. Генерал сказав, що тепер демократичні великодержави мають технічну перевагу над комуністичними країнами. Але час працює на користь комуністичних країн.

Отже — майбутнє покаже, хто має рацію: песимісти, чи оптимісти...

П. А.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Б. Ржепецький

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЛИСТИ

III. Гаваї

(7)

Між людьми почалося невдоволення... Одного дня на острові Оагу всі українці проголосили страйк і вислали делеґацію до австрійського консула, просячи в нього оборони. Та замість допомоги консул звелів ув'язнити страйкарів, а потім вивести їх на поле, до праці, під доглядом поліції. Лишалася одна дорога — викупити себе з невільництва. Це я й зробив, заплативши за себе 40 долярів... і зараз же знайшов працю за 40 дол. на місяць...

Д. Пухальський виїхав пізніше до Сан-Франсіско, по довгих літах ще раз вернувся на Гаваї, де „застав уже такі зміни, що до них звикнути не міг".

Українці спричинилися певною мірою до зміни умовин праці на Гаваях. Сталося це так:

Газета „Сан Франсіско Егзамайнер" видрукувала на цю тему ряд статтей свого кореспондента. Український священик о. Агапій Гончаренко, який мешкав тоді в Сан-Франсіско, позбирав ті статті і вислав їх до „Свободи". Редактор „Свободи" о. Іван Ардан, спираючись на статті та на переписку з Пухальським, почав засипати листами конґресменів. Нарешті, з ініціятиви сенатора Петіґрю, ухвалено закон про скасування всіх контрактів з плянтаторами.

На Гаваях в ті ж часи мешкав лікар Микола Судзиловський, що бувши студентом Київського університету, втік з Росії в 70-х роках минулого століття після політичного процесу.

Як лікар він працював в одній з компаній і приймав участь в громадському житті. Був сенатором у Гавайському сенаті — вже під іменем Н. К. Росселя. Зустрівшись з українськими іміґрантами, він став їх прихильником. На його пропозицію, вирішено розпарцелювати поміж українських переселенців великі площі пралісів. Чим скінчилося це — не відомо, а д-р Россел помер в 1931 р. у Китаї.

Всі майже українці, що прибули тоді на Гаваї, пропали для нас. Дехто виїхав і доживає віку в Америці чи Канаді. Деякі, народжені на островах, знають, що вони — українці, але говорити по-українськи не вміють. Пан Пухальський подав багато прізвищ людей, які тоді приїхали на Гаваї з Чортківського повіту з сіл — Паушівка, Косів, Громушівка, Слобідка та ін.

Оце — надзвичайно цінний образок „цукрової доби" недавньої гавайської історії.

А скільки в дійсності було на Гаваях українців, що фіґурують у статистичних рубриках як росіяни, німці та ін., — на це трудно відповісти.

***

Сліди українських впливів знаходимо й в інших ділянках гавайської минувшини. Подамо кілька прикладів.

У центрі Гонолюлю відкрили в 1879 р. пам'ятник королеві Камегамега Великому роботи американського різьбаря Гулда, який постать королівську виконав на підставі рисунків „російського" мистця Люїса (Людвига) Хоріса.

На початку минулого століття Росія проявляла велику активність на Пацифіку. В зв'язку з цим у 1816 році відвідав Гаваї російський корабель під командою фон-Коцебу; на кораблі був також мистець Хоріс, який зробив багато шкіців з гавайського життя і згодом видав їх в Парижі. Тоді вперше світ побачив правдиві Гаваї. Серед шкіців та малюнків Хоріса був і портрет короля.

Сам Хоріс був людиною незвичайною. Народився він на Україні — в Катеринославі 22. 3. 1795 р. Скупі біографічні відомості говорять про те, що він був сином „учителя" (можливо професора або лектора) Харківського університету. По смерті батька ним заопікувався титулярний радник І. Маттес, що забрав його з собою до Петербургу. На двадцять першому році життя Хоріс вже опинився на Гаваях. Мав він „неспокійний дух", не міг всидіти на одному місці і подорожував безупинно. Несподівана смерть заскочила його в 1828 р., коли то 33-літній мистець приймав участь в експедиції, спорядженій французьким урядом для дослідження Мехіко.

Пригадаймо ті настрої, в яких жила краща частина громадянства на Слобожанщині в початках XIX століття...

Тоді жив і працював Василь Карамзин, запалюючи ентузіязмом слобідську шляхту до заснования Харківського університету, що на деякий час став осередком українського культурного життя. Громадянство в ті часи жило ще ідеями недавньої минувшини, ідеями українських „вольностей", ворожих російському централізмові.

Зі шкіців Хоріса пробиває не лише фотографічність, не лише цікавість чи сенсація, але й поважний підхід до того незнаного світові народу, що вперше зустрічається з білими людьми. Що принесе народові ця зустріч?.. Портрет Камегамега найкращий тому доказ: очі дивляться вникливо, глибоко. Відчувається, скільки пошани й співчуття вложив молоденький мистець в той портрет.

Можна з певністю припустити, що батько Хоріса був втягнений у „сферу впливів" „свободолюбних ідей", які тоді панували на Слобожанщині; що молодий Хоріс зростав у тій атмосфері пошани до поневоленого українського народу. Ця пошана та співчуття до „поневолених і скривджених" менших народів відразу впадає в очі зі шкіців Хоріса на гавайські теми...

Другий приклад. На мапі Гавайського архіпеляґу відчитуєте: „Лісіанскі айленд"... Так названо маленький острів за ім'ям капітана Юрія Лисянського, який в 1804 р. на російському військовому кораблі „Нева" відвідав Гаваї; опис своїх подорожей навколо світу він пізніше видав друком.

Лисянський — це старе українське шляхетське прізвище, яке зустрічаємо й серед українських діячів останньої доби. Цікаво, в якій мірі капітан Юрій Лисянський був під впливом української духовости? Може — несвідомо — про це варто ще колись написати.

***

Які ж недосконалі наші відомості про українців на Гаваях!

Наче б читаємо дрібні клаптики, видерті з „Книги битія" українського народу. І це не лише про українців на Гаваях...

А знати про себе — це ж так багато значить...

6. Постають нові Гаваї

Гавайська мова, діялект полінезійської, належить до найбільш милозвучних у світі. Коли слухаєте її, вражає цілковита відсутність твердих звуків і багатство голосівок; голосівкою закінчується кожне слово. Коли говорять по-гавайськи — наче б співають...

Мова має всього 12 літер: п'ять голосівок — а, е, і, о, у; і сім приголосних — г, к, л, м, н, п, в. Вимовляються літери так, як пишуться. Трудні европейські слова гавайці переробляють по-своєму: нпр., Джордж — Кеокі, Елізабет — Елікапека; Новембер — Новемапа, Февруарі — Петемуалі. Євангельська заповідь — люби ближнього свого, як себе самого, звучить по гавайськи так: е альога аку ое і коу гаоляуна те ое ін ое іго...

В акваріюмі в Гонолюлю — безперечно, одному з найбільших у світі, ви оглядаєте мешканців океанських вод: різнокольорові риби й рибки, велетенські восьминоги, все те на тлі коральових „декорацій". Правдиве підводне царство! Серед цієї багатої збірки риб увагу звертає маленька кольорова рибка з вилупленими очима і круглою губою, яканіби сердиться на людей і весь час пливає. Називається вона: гумугумунукунукуаріях. Це — одне слово... А побіч велика риба, що зветься — оно.

Але гавайська мова не мала писаної азбуки. Все, що треба було заховати в пам'яті людській, не записувалося, а розповідалося. Були лише „словесні" літописи, які провадили особи, приналежні до духовного стану.

Ярослав Шав'як

ПАМ'ЯТІ РЕД. ОСИПА БОДНАРОВИЧА

В десятиріччя смерти.

При кінці червня 1944 року, менш-більш три тижні перед новим „визволенням" Львова большевиками, на Личаківському цвинтарі, в близькому сусідстві до могили проф. Василя Сімовича, виросла свіжа могила, редактора Осипа Боднаровича. Серце Осипа Боднаровича не могло погодитися з думкою, що тверді обставини чужої війни на українській території змушують українських громадян покидати рідну землю. І — перестало битись.

Ред. Осип Боднарович — постать, що, безперечно, притягала до себе увагу та зацікавлення ширшої української громадськости.

Його громадський ріст припадає на той час західньо-українського організованого життя, що його межами були дві світові війни. Як багато тодішніх західньо-українських діячів, Осип Боднарович перейшов спочатку тверду школу українського студентського життя, що базувалась на затяжній боротьбі спершу за Український Університет у Львові, опісля за прочищення лав української академічної молоді від комуністичних впливів. В обидвох акціях О. Боднарович, як один з чолових студентських провідників, брав активну участь. Але ж бо не були це справи обмежено-студентського характеру. В 1920-ти роках це були надто живі і надто пекучі проблеми всього західньо-українського громадянства, а тодішні студенти — це були вчорашні воїни українських армій.

Свій журналістичний шлях розпочав О. Боднарович у „Новому Часі", на довгі роки зв'язавшись з цим львівським часописом, що його спочатку видавала Спілка під проводом дир. Івана Тиктора, а пізніше останній сам. Для розбудови цієї газети, що стала пізніше, другим, побіч „Діла", українським щоденником у Львові, О. Боднарович віддавав цілого себе. Коли головний редактор „Нового Часу", Дмитро Паліїв, що був передусім політичним діячем, згодом послом до варшавського сойму, обмежувався до ведення „високої політики", то фактичним редакційним керівником цього часопису був Осип Боднарович впродовж всього часу своєї праці в цій газеті. „Новий Час" став швидко одним з найбільш популярних та поширених українських часописів на українських землях під Польщею. В тому була велика заслуга теж ред. Осипа Боднаровича, що для цього часопису не обмежував своєї живої ініціятиви та відважних задумів і проєктів, здійснення яких вимагало неодної посвяти з боку Покійного.

Другий часопис, з яким тісно зв'язане ім'я ред. О. Боднаровича — це „Назустріч", поважний літературно-мистецький орган, що його Покійний впродовж кількох років перед II-гою Світовою Війною у Львові сам видавав та цікаво редагував. Біля цього часопису О. Боднарович не тільки згуртував уже відомі літературно-мистецькі та наукові сили, але й дав змогу на сторінках „Назустрічі" виростися свіжим письменницьким талантам. „Назустріч" — це, без сумніву, позитивний вклад О. Боднаровича у скарбницю українського друкованого слова.

Осип Боднарович був теж редактором кількох перших річників „Календаря для всіх", що його рік-річно видавало В-во „Новий Час". За проєктом О. Боднаровича цей своєрідний жанр календаря був призначений для української інтеліґентної родини, і подавав у легкій, популярній формі матеріял з різних ділянок людського життя і знання, потрібний для кожного. В тисячах примірників розходився цей календар по теренах кольпортажі українського друкованого слова перед II-гою Світовою Війною.

„Смолоскипи", часопис-місячник, формату книжки (16-32 ст.), що його на переломі 20-30-ти років видавав і редаґував Покійний, були призначені для української молоді. Часопис цей, редаґований в помірковано-націоналістичному напрямі, виходив недовго, появилось усього декілька чисел.

Коротко перед Другою Світовою Війною О. Боднарович працював у „Ділі", як один з постійних редакційних співробітників цього найстаршого і найповажнішого українського щоденника на українських землях.

У перших днях липня 1941 року, просто таки — другого чи третього дня після здобуття Львова німецькими збройними силами, заснувався в тому місті Літературно-Мистецький Клюб, що об'єднав у собі всі українські письменницько-журналістичні, образотворчі та акторські сили, які в даний момент проживали у Львові без уваги на їхнє територіяльно-дільницеве походження. Головою цього своєрідного та імпозантного об'єднання був сл. п. ред. Микола Голубець. До нього звернувся посадник Львова, проф. Юрій Полянський, з такою просьбою: Доручити котромусь з українських журналістів видавати український щоденник у Львові. Коли ця справа опинилась перед Правлінням Клюбу, останнє на пропозицію ред. М. Голубця одноголосно доручило те важке, важне та відповідальне на ті часи завдання ред. О. Боднаровичеві, знаючи, що часопис, яким він буде керувати, матиме українське обличчя, поважний рівень і буде солідно ведений. Так у перших днях окупації Львова німцями підчас II-гої Світової Війни дійшло до появи „Українських Щоденних Вістей", деякий час єдиної щоденної газети у Львові. Був це чисто український часопис, під політичним оглядом ні від кого незалежний, під фінансовим оглядом самостійний, бо ж ніякої іншої газети тоді у Львові не було і „Українські Щоденні Вісті" читало все населення міста. Основною лінією цього часопису було: До подій, які прокочувались, підходили під кутом соборно-українських інтересів.

Опорожнене місце „Українських Щоденних Вістей", що проіснували около 3-х місяців, зайняли „Львівські Вісті", щоденник українською мовою, що його видавало німецьке видавництво Штроціґа, централя якого була в Кракові. Завдання „Львівських Вістей", щоденний випуск яких був обмежений до 4-ох, а недільний до 6-ти сторінок, було чисто інформативне: подавати політичні та воєнні вістки з цілої земної кулі, розпорядки німецької влади, хроніку життя Галичини. Весь цей матеріял приходив до редакції з німецьких пресових аґенцій, в українській мові, готовий до друку. Коли ж в чотирьох річниках „Львівських Вістей" їх майбутній дослідник знайде багато матеріялу, присвяченого українській проблематиці, то це вже заслуга ред. О. Боднаровича. „Львівські Вісті" були останнім часописом, що його редаґував Покійний. Найближче після похорону Боднаровича недільне 6-ти сторінкове число „Львівських Вістей" було присвячене пам'яті Покійного. Зокрема наші брати із східніх областей України висловлювали тоді своє сильне враження і свій глибокий жаль з приводу несподіваної смерти редактора Боднаровича, що шляхом через „Львівські Вісті" в характері гонорарів, а то й своїми особистими впливами, старався хоч на коротку хвилину облегшити становище українських наддніпрянських робітників пера — письменників, журналістів, вчених — які з відступом німецьких армій пересувались зі сходу на захід і вже у Львові опинялись зчаста в жалюгідних матеріяльних умовинах.

Як журналіст, ред. О. Боднарович визначався легкістю пера, широкою тематичною скалею та чистою літературною мовою своїх статтей. Він мав гострий обсерваційний змисл і здібність вичитувати з зовнішніх подій їх внутрішній, переважно притасний зміст. Ще зі студентських часів у нього залишилася сильна закраска націоналістичного світогляду, хоч він був до II-гої Світової Війни активним членом УНДО і був вибираний до верховних органів тієї політичної партії. Ніколи не міняв будь-яких своїх переконань ради особистих благ. Вражав усіх своєю широкою начитаністю, детально визнавався у складному процесі редакційно-друкарського діла, мав великий організаційний хист. Коли Боднарович брався за будь-яку видавничо-редакційну роботу, виконував її своєчасно, солідно, чисто. Як журналіст і громадянин Боднарович цікавився всіми проявами українського політично-громадського життя і давав цьому вислів на сторінках реси.

В державних умовинах українського життя ця непересічно талановита людина зайняла б високе державне становище, маючи для цього — крім згаданих рис — твердий і чистий характер, проникливий розум та волю здобувати успіхи.

Здається, не було у Львові українця, що не знав би ред. Боднаровича. Покійний був добрим бесідником і з того боку знали його різні українські товариства та організації.

Як людина, Покійний мав у собі багато життєрадости, був товариської вдачі, мав добряче серце і витончений соціяльний змисл, що велів йому завжди ставати в обороні покривдженого, якщо цим він міг йому допомогти. О. Боднарович був глибоко релігійно-віруючий, на його редакційнім столику ви завжди завважили іконку Матері Божої. с

Хай ці рядки пригадають українській громаді десятиріччя відходу у вічність замітного українського журналіста та громадського провідника, що впродовж свого короткого життя горів одним бажанням: позитивними ділами наблизити для своєї нації день її щастя та радости.

Степан Куропась

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Враження з конвенції У. Н. Союзу, що відбулася з початком червня в столиці Америки ще не затираються. Делеґати дають по відділах звіти зі своїх помічень і переживань. Треба ствердити, що шікаґовські конвенційні делеґати добре вив'язуються зі своїх завдань і їх звіти покриваються вповні з тим, що у Вашинґтоні ділялось.

Дмитро Білецький, організатор УНСоюзу, що за останніх 17 літ зорганізував тисячі членів (20 кожного місяця), і перейшов українську Америку від Пенсилвенії по Кензас, від Норт Дакоти по Мізурі, відходить з Шікаґа. Бував він у нас кількома наворотами, бо „волочився" від Дітройту до нас, Клівленду, Пітсбурґу і знову до нас. Праця сталого організатора серед американських українців дуже відповідальна і важка. Треба що-місяця нових членів, а на те треба здоров'я і нервів. Можу ствердити, — з п. Д. Білецьким я зачинав і тепер кінчаю, — що свою працю виконав він добре! Відходить на Схід, змушений до цього родинними зобов'язаннями і буде дальше продовжувати організаторську працю на великому терені Нової Англії, Ню Йорку і Східньої Пенсилвенії. Бажаємо йому успіхів на новому загумінку!

Наталка Білецька, одинока дочка Союзового організатора Д. Білецького, закінчила успішно гай скул і на університет піде до Бостону до славного „Ме-

Наталка Білецька

сечусетс Інститут оф Технольоджі". Молода і надійна дівчина хоче бути добрим інженером і тому вибрала найкращу в Америці школу технічну, до якої вже зложила вступний іспит. Бажаємо Наталці, яку знаємо від народження, успіхів в науці і в життю на Сході Америки.

„Дай Боже здоров'я корові" повторювало 50 тисяч людей, що цілий день пили молоко у містечку Гарвард біля Шікаґо. На щорічний 13-й з черги вже „Молочний День" приїхало теж двох сенаторів з Вашинґтону, щоб „віддати честь" та випити кварту молока на здоров'я коров, що з Гарварду доставляють 25 мільйонів ґальонів молока річно — на ринок Шікаґа. Вибрали королеву дня, 18-літню Шірлі Карчер. Вибрали її тому, бо мала більше звеличників, які потрапили випити більше молока чим ті, що голосували на інших. В параді, в якій грало 12 оркестр, взяла участь головно молодь з довколишніх громад і фарм. Старі фармери доставили на цей День молоко, яке можна було пити даром. Звичайно, що різні політичні діячі обох партій, „хвалили село", бо зближаються вибори. Оба сенатори поцілували „королеву молочного дня" в лице.

Пам'ятник д-ра Ю. Вассияна вже готовий. З різних причин не міг він бути готовим на „Пропам'ятний День" ні на Зелені Свята. Каміння, з червоного ґраніту, плита покрила гріб і сповіщає по-українськи що: „Тут спочиває д-р Ю. Вассиян, член Проводу Українських Націоналістів, публіцист і письменник, поручник УСС і УГА — родився 1894 р., помер 1953 року". На плиті видніє ще хрест і тризуб з мечем. Відслонення пам'ятника, як інформує пані Марія Кузів, сестрінка покійного — з Лонґ Айленд, відбудеться в неділю дня 3 жовтня б. р. в річницю смерти.

Річні Збори „Тризуба", позичкової спілки, яку в нас популярно називають „банком", відбулися в п'ятницю, дня 20 червня, у власному, модерному домі. Пішов і я на збори, бо кружляли вістки, що українці тратять контролю банку, що „хтось" хоче перебирати владу і т. п. Збори були дуже ділові і тривали всього 45 мінут, що мене дуже здивувало, бо я готовився потитись до півночі! Зі звіту екзекутивного секретаря п. Петра Пуцило виходить, що спілка за 40 літ існування до квітня 1953 року мала $939,509.57. За останній рік зросла до $2,632,-011.33.

Вірте або ні — як каже Ріплі — за один рік стільки зросла фінансово майже на 300 відсотків, а її вкладки і позички теж на таку саму скалю!

З історії спілки видно, що вона не розвивалася як слід, чогось їй бракувало, а по депресії в 1934 році її майно виносило всього 64 тисячі, найменше в історії спілки. Причиною теперішнього розвою спілки є та обставина, що спілка вийшла на денне світло з закамарків, набрала відваги оголошувати себе, набрала відваги шукати за добрими інвестиціями, морґеджами і взагалі набрала відваги! В бизнесі не можна спати, ані задовольнятися досягненими. Треба мати відкриті очі, шукати за можливостями добрих заробітків, теж треба мати добрі зв'язки і вступ там, де заробітки є! Звичайно, треба дирекції, що діє, а не здержує поступ. Що дирекція „Тризуба" була якраз такою, про те свідчить їх банковий звіт. Банк „Тризуб" так урядив себе, що приймає вклади поштою, бо має до цього спеціяльні коверти. Неконче треба тратити час їздою до банку, а коли вже хто й приїде, то не стоїть в лінії, бо обслуга чекає, і не пріє, бо банк має „ер кондишен". А відносно інших річей, то банк не тратить українського характеру, доказом чого є те, що крім інших бувших директорів-союзовців, ще й мене вибрали директором!

Українська Громада на Савт-Сайд, опорожнюється. Не може задержати новоприбувших, бо ті відходять на Північ. Чому тікають ті люди? На Півдні — говорю про громаду на 50-й і Полайна — є незле жити. Є там дуже гарна церква, є школа, є добра транспортація, є добрі фабрики. В часах великої фінансової скрути в Америці, т. зв. депресії в роках 1930-34 — наші люди на Півдні працювали, мало хто знав про безробіття, бо великі різні худоби (стакярдс) великої чвірки Свифт, Вилсон, Армор і Кудагі викидали мільйони тон м'яса, бо депресія голоду не знає, зокрема в Америці.

Немає там життя — відповідають! Замало мати хліб і до хліба, людина мусить мати ще інше життя, яке б кермувало духом. А на Півночі, хоч і сварки є, але — як каже наша пословиця — „Де любляться, там чубляться"! Що громада на Півдні немає життя — це правда! Є там тепер молоді активні люди з тут родженої і новоприбулої молоді, що зачинають рухатися, зачинають думати про український осередок — Український Народний Дім, без якого життя на Півдні є немислиме. На Вестер Евню і 52-ій є добрий об'єкт з площею, про який варто подумати і придбати, бо втечою на Північ справі не поможемо!

Українська Вакаційна Оселя в Равнд Лейку офіціяльно відкрита на цей сезон. Три зміни по три тижні за 50 дол. — оплата невелика, а для виховання дітей, для їх здоров'я тіла і душі незаступима. Писати про оселю багато не треба, вона має вже своє ім'я і свої добрі сторони. Каже дехто — замала! Так, але саме стверджування фактів не допомагає! Якби всі ті, що журяться малою площею оселі, зійшлися і перекинулися словами, то можна тоді мати і велику, фарму і ріку чи озеро. Тимбільше, що оселя себе у нас виправдала з фінансового і морального боку.

Український Народний Союз, потреби якого є великі, не забуває теж і за оселю. Щорічно дає дві стипендії по 50 дол. для двоє сиріт - союзовців для побуту на оселі. Цього року на першу чергу зголосилося 65 дітей, друга майже повна, а третя може ще приняти кількоро дітей. Зголошення на оселі або в домівці оселі, в „Українській Бесіді".

Відділ Українського Золотого Хреста, має щасливу руку, або родився в „чіпці". Кожна його імпреза є вдачною, погода, спека чи дощ! За останніх 3 місяці відділ перевів збірку на політ-в'язнів, на дітей в Европі, став членом УКК і ЗУАДК, влаштував свячене, Весняний Валь і фестин на оселі в Равнд Лейку. Всюди був успіх, бо їх уряд пані Романюк, Іванів, Теодорович, Ленчицька, Рибак, Куропась, Бережан, Нагірняк і Масник діяв не лише словами, але й ділами. Відділ вів теж харитативну працю в Шікаґо, бо допомагає потребуючим сиротам і вдовам та жертвує на народні справи. Жертви на призначені цілі відділ пересилає через Український Золотий Хрест до ЗУАДК-у. Шкода лише, що пані Романюк мусіла перенестися недавно до Денвер в Колораді (з родинних причин) і відділ мусить оглянутися за новою активною предсідницею. Звичайно, що пані Романюк попрощали наші жінки чим могли!

Німецьке підводне судно Ю-505 залишиться в музею в Джексон Парку. З великою парадою відпровадили його там посадник міста з почотом, репрезентантами армії і фльоти. Було присутніх теж 3-х бувших членів залоги нищівника „Ґвадальканал", що кількома глибокими підводними торпедами пробив дуже спритну німецьку субмарину, що була пострахом для всіх в районі північно-західнього побережжя Африки. Згадані три моряки врятували відтак потапаючу субмарину, бо перелізли до неї і позатикали „чопи", яку німецька залога отворила на те, щоби потонути, а не попасти ворогам в руки.

Шікаґовська Хроніка скінчила ще одну чотирилітню фазу свойого існування, отримавши гарні писемні і усні гратуляції від Союзовців, редакції „Свободи" й інших українських газет. Я незвичайно вдячний всім тим, що склали мені побажання, бо це є ознакою, що люди „Шікаґовську Хроніку" читали. А звісно: що як є читачі, то варто писати! Тепер беру собі від „Шікаґовської Хроніки" і взагалі „від пера" довшу відпустку. Хочу побачити Америку, якої я не бачив 27 літ, ще тоді, як волочився і шукав собі пристановища. Маленькі і більші виїзди з Шікаґо в різних справах українського характеру, не давали змоги Америки пізнати. Сподіюся, що знайдуться в Шікаґо такі, що мене в часі довшої відпустки „від пера і хроніки" заступлять.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Замість квітів на могилу, — дар для Народного Фонду.

21 червня ц. р. упокоїлася панна Люба Колтон, донька громадян Колтон з Ню Йорку.

З приводу смерти панни Люби, громадянка Дарія К. Кульчицька прислала до Українського Народного Фонду пожертву в сумі 25 дол., надсилаючи такого листа:

З приводу великої, невіджалуваної втрати, що зазнали мої близькі знайомі, громадяни Колтон, поховавши свою донечку Любу Колтон, замість квітів на її могилу, посилаю 25 долярів для Українського Народного Фонду, — на працю в користь визволення нашої Батьківщини — України.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Вступайте в члени У. Н. СОЮЗУ!

Повідомлення УКК

В СПРАВІ ПАМ'ЯТКОВИХ ГОЛОДОВИХ МАРОК

Український Конґресовий Комітет, розсилаючи в місяці березні листи до українських громадян з проханням поспішитися з вплатою Національного Датку за 1953 рік, долучив до тих листів пам'яткові марки з приводу 20-ліття голоду на Україні. Прибуток від пам'яткових марок (один доляр) спеціяльно призначено на видання великої праці про цю історичну трагедію України.

Для інформації широкого загалу українського громадянства повідомляємо, що було розіслано понад 35 тисяч листів із пам'ятковими голодовими марками та закликом надсилати даток або доляра за 25 значків.

До 15 червня 1954 року 4,358 громадян відгукнулося і прислало за пам'яткові марки по 1-2-5 долярів за бльочок. Так, що на видання заповідженої праці вплинула вже сума $6,369.

Подається далі, що 618 адресатів, вернуло марки зі заввагами, а 486 адресатів вернуло значки анонімово, не подаючи, хто їх звертає й чому, себто не подаючи своєї адреси.

Український Конґресовий Комітет закликає всіх громадян, що отримали значки і досі не відгукнулися, — прислати належність або звернути значки. Платники Національного Датку можуть значки затримати і використати.

Український Конґресовий Комітет Америки.

Комунізм в Центральній Америці тільки стриманий, а не переможений

Ґватемаля Ситі, Ґватемаля. — Чарлз Люсі, співробітник пресового концерну Скріппс-Говард, після перемоги над прокомуністичним урядом у Ґватемалі Арбенца Ґузмана, заявив, що комунізм у центральній частині Америки тільки стримано, а не переможено, і тому він все ще загрожує цій частині західньої півкулі. „Ці країни — це не банани, не прикордонні стовпи чи диктатори — це люди, які часто не мають взуття, живуть у нужденних халупах і зле відживлюються. Це країна великого багатства і великої нужди. Ще найкраще живуть ті, що працюють в американських підприємствах. Католицький архиєпископ Маріяно Роселл закликав до соціяльних реформ, „чим найкраще боротися з комунізмом, який знову з'явиться, якщо не покращають життьові умовини".

Вилсон виїхав до Канади в справах спільної оборони

Оттава, Канада. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон прибув до Канади на кількаденні наради в справі спільної оборони західнього континенту. Припускають, що головна ціль його поїздки — привести до тіснішої співпраці в цій справі. На летовищі Вилсон заявив, що Канада і ЗДА виявляють поступ у розв'язуванні спільних оборонних проблем, але, на це ще „треба часу". Він сказав, що під час цих нарад будуть порушені всі проблеми оборони, а зокрема проблема збільшення числа літаків і поліпшення радарової системи. На запит журналіста, Вилсон відповів, що ЗДА не стараються про дальші військові бази в Канаді поза тими, що їх вже мають на засаді довгореченцевої аренди в Нюфавндлєнді і на Лябрадорі. Вилсон конферував з членами канадійського кабінету міністрів і був почесним гостем на вечірньому державному прийняттї. В Канаді він має затриматися до кінця цього тижня.

ЗДА продали Англії масла на $6,000.000

Вашингтон. — Адміністрація Закордонних Операцій повідомляє, що ЗДА продали Англії масла на 6,000,000 долярів — що є найбільшою торговельною транзакцією з закордонням в цій ділянці. Це вже четверта транзакція із закордонними країнами, що має зменшити запаси урядового масла, які становлять 400,-000,000 фунтів. Ці запаси нагромадилися внаслідок урядової підтримки цін на фармерські продукти. В червні закупили масло в ЗДА такі країни: Венесуеля — 31,000 фунтів, Панама — 29,000 і Перу 103,000. Ці три країни закупили американське масло від департаменту рільництва, а Англія купує його від Адміністрації Закордонних Операцій. Англія дістане 14,600,000 фунтів масла по ціні 41 цент за фунт, тобто на 20 центів нижче від ціни, по якій уряд продає масло на американський ринок, і на 27 центів нижче від ціни, яку уряд платить за це масло.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ, відд. 59, повідомляє всіх своїх членів, що північні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в У. Н. Домі, 517 Гален вул., о год. 7:30 веч. Взиваються всіх членство прибути. Контроля здасть звіт за перший піврік та буде справа товариського статуту, спільного пікніку. — Д. Постоловський, предс.; М. Івашків, кас.; М. Галькевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н.Й.—Т-во „Свобода", відд. 194, повідомляє членів, що в п'ятницю, 9. липня, о год. 7-ій веч. в приміщенні 12 Ст. Маркс Пл., відбудуться збори в програму яких, побіч справ, ввійде звіт з конвенції УНСоюзу та роздача дивідендових чеків. Буде теж обговорена справа зелінього товариства. Секр. буде приймати вкладки. Прохаємо всіх членів взяти участь у цих зборах. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори Бр-ва св. Володимира, відд. 130, відбудуться в суботу, 10. липня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 23 Іст 7. вул. В програмі зборів: звіт уряду, фінанс. звіт за півріч, звіт контр. комісії. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. Просяться всіх членів прийти на означений час. — О. Марків, предс.; Г. Лучанко, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов", відд. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11. липня. Просяться всіх тих, що довгують, вирівняти свої залеглости. Хто з членів ще не одержав дивіденди, просимо відібрати. — М. Дубас, пр.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, відд. 339, відбудуться в суботу, 10. липня, о год. 7. веч., в домі Громади на Лавренс вул. Просяться всіх членів бути присутніми та вирівняти залеглі вкладки. — О. Будай, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Піврічні збори Т-ва „Єдність", відд. 163, відбудуться 11. липня в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., о 1-ій год. попол. Контр. комісія і урядники здадуть звіти з своєї праці за півріччя. Просяться всіх членів бути на означений час. — М. Курко, пр.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во „Дарахівщина", відд. 275, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в церковній залі при Сусекс і Грін вул., о год. 7. веч. Прохається всіх членів прибути. Буде звіт делегата з 23. конвенції УНС, роздача дивіденд та організаційні справи. — І. Щупляк, фін. секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ІРВІНГТОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка, відд. 490, відбудуться в суботу, 10. липня, о год. 7:30 веч., в залі Укр. Пресв. Церкви, 36 Harrison Place. — О. Панькін, предс.; О. Чорномаз, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ, відд. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. липня, о год. 2-ій попол., в парафіяльній залі, 45-47 Гови Ев., Пасейк. Просяться члени прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки. Довгуючих членів напоминається щоби це виконали, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, відд. 219, повідомляє своїх членів, що чергові збори відбудуться в суботу, 10-го липня, о год. 7:30 веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо всіх членів явитися на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори Т-ва Зоря, відд. 69, відбудуться в суботу, 10. липня, о 8 год. веч., в церковній залі св. Юрія, залі ч. 5., під ч. 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — А. Плескун, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Т-во ім. І. Франка, відд. 241, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться 10. липня о год. 3-ій попол., в залі під ч. 74 Герис Еве. На зборах буде звіт делегата з конвенції УНСоюзу і роздача дивіденд. Обов'язком кожного члена явитися на збори. — Уряд.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. — Піврічні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 267, відбудуться в суботу, 10. липня, о год. 8. веч. Буде звіт уряду за перших 6 місяців і багато інших справ до полагодження. Кожний член мусить явитися на зборах, в противному разі підлягає карі після статуту. — К. Дідух, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 349, відбудуться 11-го липня, о год. 2-ій попол., в домі Лісного. — І. Шегера, предс.; В. Ясіновська, кас.; М. Лісний, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. о. Николая, відд. 276, повідомляє, що піврічні збори відбудуться 11. липня. Просяться всіх членів прибути на збори, будуть важні справи до полагодження, як також звіт делегатів з 23. конвенції УНСоюзу. — І. Новаківський, рек. секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, відд. 213, повідомляє, що піврічні збори відбудуться у вівторок, 13. липня, о год. 7. веч., в залі У. Н. Д., 35 W. 19th St. Просяться всіх членів прибути, бо буде звіт контр. комісії за 6 місяців і роздача дивіденди. Довгуючих членів проситься вирівняти свою належність як до Бр. так і до Союзу, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Салій, предс.; М. Данько, кас.; А. Васараб, секр.

Посмертна Згадка

МИКОЛА ВЕРБИЦЬКИЙ, член Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 349 У. Н. Союзу в Менвіл, Н. Дж., помер в 69 р. життя. Був першим секретарем цього відділу. Полишив в глибокому смутку дружину. — В. И. П.! М. Лісний, секр.

Ділимося сумною вісткою з Земляками і Знайомими, що дня 11. червня 1954 року по довгій і тяжкій недузі відійшов від нас на вічний спокій

сл. п. інж. Дмитро Олексійович Павловський

Похорон відбувся дня 15-го червня на Chelten Hill Cemetery у Филаделфії.

Преосвященного о. прот. Чумака, хор Церкви святого Андрія Первозванного та всіх тих, що свою жертвенністю і присутністю під час Служби Божої та у відпровадженні на місце вічного спочинку віддали нашому дорогому Чоловікові та Батькові останню пошану та всім, що висловили нам вислови співчуття на цьому місці прохаємо прийняти нашу щиру подяку.

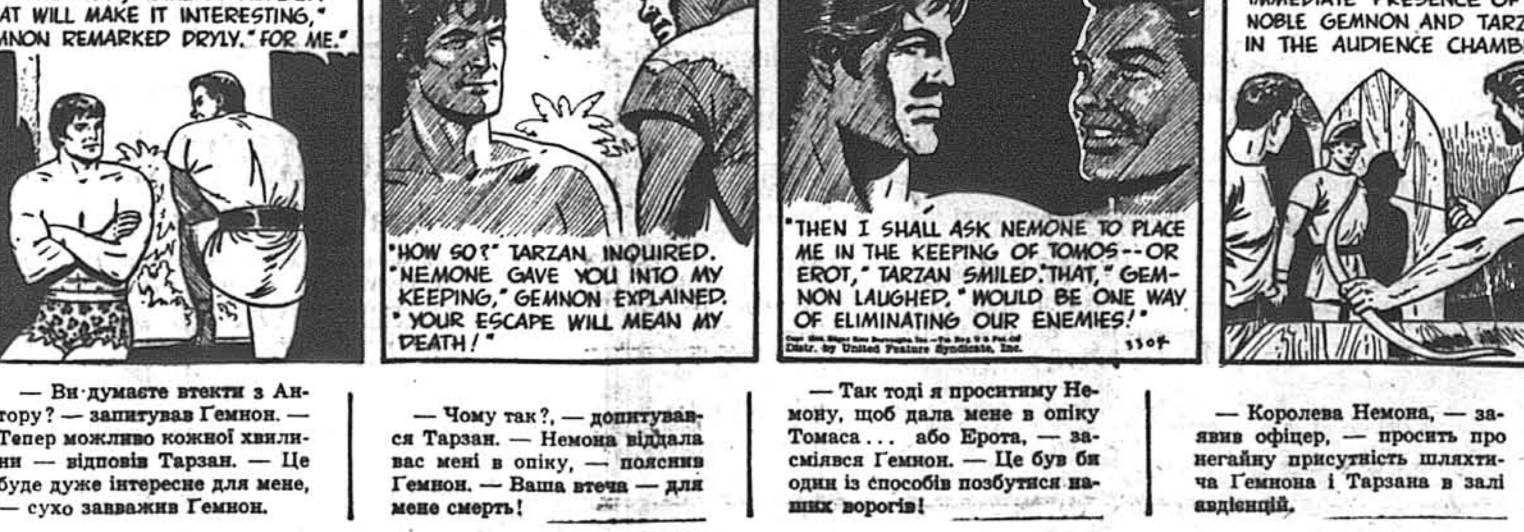
МАРІЯ, ОЛЕГ І ГАЛИНА ПАВЛОВСЬКІ.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐ!

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"!

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 3304. Виклик

— Ви думаєте втекти з Антору? — запитував Гемнон. — Тепер можливо кожної хвилини — відповів Тарзан. — Це буде дуже інтересне для мене, — сухо завважив Гемнон.

— Чому так?, — допитувався Тарзан. — Немона віддала вас мені в опіку, — пояснив Гемнон. — Ваша втеча — для мене смерть!

— Так тоді я попрошу Немону, щоб дала мене в опіку Томаса... або Ерота, — засміявся Гемнон. — Це був би один із способів позбутися наших ворогів!

— Королева Немона, — заявив офіцер, — просить про негайну присутність шляхтича Гемнона і Тарзана в залі авдієнцій.